

ASTRON· CAESAREVM

ENVNCTIATVM VICESIMVM SECVN.

Omni temporum cursu, tam ante q̄ post Christum, labente, Solis ac Lunæ Coniunctiones, Oppositiones, Quadræ medias, vnde cognoscitur, vel in Nouilunio Solis, vel in Plenilunio Lunæ defectus, citra laborem perspicere.

VM CONSTET SOLEM AC

Lunam, precipuos naturæ fontes, potissimamq̄ rerum, & nascentium & interuentum causas existere, optimè vero suas in naturam, vires, virtutes & effectus, tum demum, cū minimè præpeditur transfundere, vicissim cum quid obstat eiis, impediri, languere, imò & naturam corrumpere, obstacula illa sollicitè consideranda, non inutiliter iudicauimus. Quapropter & oppositionesq̄ medias, & eclipsis, quibus res mundi citra controuersiam alterantur, diligentius hoc loco tractare placuit. Res autem illas, quia vno instrumento comprehendere non licebat, in plura distribuere coactus sum, partim, vt nihil omnino molestè cogitatur relinqueretur, partim, vt sic exactior absolutiorq̄ rei exactio fieret. Proinde quatuor illa continuè insequenti instrumenta subordinaui, continuè serie, veluti connexa. Hora siquidem non ad vñquem Coniunctionis vel Oppositionis habita (quorum vñus in iudicijs præcipuus est, earum rerum scz, quæ mundo eueniunt) impossibile est figuram coeli veram struere, multo minus autē iudicium certius, de rebus statuere, quare non temere hoc loci curiosior esse volui. Coniunctionem idcirco Solis & Lunæ, aut Lunæ & Capitis Draconis, qui scite vult, instrumentum præfens consideret, orbibus è quatuor & Calendario quodam compositum. Orbis primus, qui & infimus est, indicem X gerit, cui annos inferiōs vides, ab vno in 1000, confusè tamen, & ordinem citra inter se signatos, cuius vñus exigitur, & conuersionibus oppositionibusq̄ inquirendis. Secundus cum ostensore Z orbis parit, annis similiter ab vno ad 100 præscriptis, conuersionibus & inuestigandis accommodus. Tertium rotam Y index insignit, in cuius circumferentia rotulæ eiusmodi & nigrescunt passim vna cum caractere & apparent, Solis & Lunæ coitus signantes, quemadmodum in regellæ effigies hæc & nes, & corniculata lunulæ, & quadras luminarium representant. Quartus orbis ostensorem Y amplectitur, Capita, Caudasq̄ draconis aliquot, quorum vtendi ratio sequitur. Solis Lunæq̄ conuersiones, oppositiones seu quadras nouisse conanti, radix ex tabula adiuncta sumenda est, radix centenarij proximo minori conueniens, hoc modo. Leua parte centenarij requiratur prior anno proposito, quem iuxta continuè, dies, horæ, minutæq̄ conuersionis, in dextra scz, sefe offerent. Eadem vero in lanuario instrumenti vestigabis, indice X primum super adducto, qui inuatiatus ad operationis finem vsq̄ sic perdurabit. Ex secunda pariter tabella radicem pro & D & N elige, vbi dies, horæ, minutæq̄ vicina sumpta, prius veluti, & in lanuario limbi requisita, cum ostensore Z affige. Ambos iam orbis cum cera, aliàs non rite factis permanfuros, firma. Centum autem annos perpetuos rotæ sic durare possint, si præter centenarium illum non aliud tempus quispiam requiratur. laminæ superficie rotulæ X annum propositum, currentemq̄ inspicere, per huncq̄ filum tendere, ostensorem Y ad lanuarii diem, 14, vel 15 vel 16 locato, inde videndum operanti, quæ nā & tertiæ rotæ filo proxima sit, eaq̄ sub filum ducenda, qua sub ducta, rotas demum dispositas habuerit ad votum. Quod si vsque nāt inuatiat conuersiones binas pari vttingis spacio à filo distare, tum pro arbitrio agere licebit, & filo substituitere vtamcūq̄ libuerit, sine discrimine. Memineris tantummodo indicem Y semper in lanuario, non autem in Februarium vel Decembrem traducendū, post quod filum cuiuscūq̄ malueris conuersioni, oppositioni aut quadraturæ admoue, diem enim illud futuri aut facti aspectus consertim in limbo Calendarij referet. Tria sunt tamen hoc loco animaduertenda digna. Primum, quod in anno bisextili non certò & aut ostendat, & hoc à 24 Februarij vsq̄ ad finem anni, ea autem ratione semper demendus vnus est dies, vcz à die conuersionis oppositionisq̄, eo namq̄ dempto quæritus resultat. Secundum, vt si & cum nota, Decembre incidit, nulla sit, sin vero in lanuario, diem iam iuxta prædicta custodiendū esse, anni enim illius labetis scz, oppositio illa prima dicitur. Tertium, conuersionem & cum signo & quæ Decembrem incurrit, nouissimam anni esse currentis, seu propositi, quæ vero lanuariam attingit, proflus inutilem fore. Quæ res metodo exemplarij familiar fieri ita. In iudiciorum obseruationibus Astronomi studiose conuersionem seu præuentionem figuræ, id est, eas, quæ proximè natiuitates antecurrunt, perspicere solent, quocirca & nos luminarium conuersionem Casareæ genitura priorem proximè, exempli vice, perfectiori quadam via doceamus. Et tabella numerali, id est, Radices continente, principiū conuersionis radicè destinata, anno currenti 1500, in quo natus fertur CAROLVS, quære, Inuenis autē diem 0, horam 22 minutū, 54.

Mod⁹ operadi

Cautela obseruanda in anno Bisextili.

Exemplum CAROLI Imperatoris

TABVLA MEDIA RVM				TABVLA MEDIA RVM			
Coniunctionum				Coniunctionum			
0 & 0				0 & 0			
0 & 0				0 & 0			
Centenarij annorum ante Christum	Radices post Christum	Radices ante Christum	Centenarij annorum ante Christum	Radices post Christum	Radices ante Christum	Centenarij annorum ante Christum	Radices post Christum
Ann⁹	Dies	Horæ	Minut	Ann⁹	Dies	Horæ	Minut
100	24 10 24	24 10 24	24 10 24	100	23 6 33	23 6 33	23 6 33
200	24 18 35	20 1 15	100	17 1 50	2 6 8	2 6 8	2 6 8
300	24 14 1	15 18 2	200	10 21 5	8 10 50	8 10 50	8 10 50
400	22 6 25	7 1 40	400	25 16 45	14 15 35	14 15 35	14 15 35
500	16 23 34	2 17 29	500	19 12 7	20 20 15	20 20 15	20 20 15
600	20 22 45	27 22 1	600	13 7 24	6 0 12	6 0 12	6 0 12
700	25 6 56	23 13 52	700	7 2 45	12 5 18	12 5 18	12 5 18
800	29 15 7	19 5 41	800	0 21 19	18 9 38	18 9 38	18 9 38
900	4 10 33	14 21 30	900	21 22 23	24 14 43	24 14 43	24 14 43
1000	8 18 44	10 13 19	1000	15 17 40	3 14 18	3 14 18	3 14 18
1100	13 2 55	6 5 8	1100	9 12 58	9 19 1	9 19 1	9 19 1
1200	17 11 16	1 10 57	1200	4 8 15	15 23 43	15 23 43	15 23 43
1300	21 19 17	17 1 30	1300	24 8 37	21 4 26	21 4 26	21 4 26
1400	26 3 28	12 17 20	1400	18 3 56	1 4 0	1 4 0	1 4 0
1500	0 22 54	18 9 15	1500	11 22 14	7 8 43	7 8 43	7 8 43
1600	5 7 6	14 0 58	1600	5 18 32	13 15 25	13 15 25	13 15 25
1700	9 15 16	9 16 47	1700	26 18 57	19 18 9	19 18 9	19 18 9
1800	13 23 27	5 8 36	1800	10 14 12	13 22 51	13 22 51	13 22 51
1900	18 7 38	1 0 25	1900	14 9 30	4 12 27	4 12 27	4 12 27
2000	22 15 49	26 4 58	2000	8 4 47	11 3 11	11 3 11	11 3 11
2100	27 0 0	21 20 47	2100	2 0 4	17 7 73	17 7 73	17 7 73
2200	1 19 27	17 12 37	2200	23 0 29	21 12 18	21 12 18	21 12 18
2300	6 3 38	13 4 26	2300	16 19 40	2 11 11	2 11 11	2 11 11
2400	10 11 48	8 10 15	2400	10 15 2	8 16 33	8 16 33	8 16 33
2500	14 19 59	4 12 4	2500	4 10 19	14 22 16	14 22 16	14 22 16
2600	19 1 10	0 3 53	2600	25 10 45	20 2 24	20 2 24	20 2 24
2700	23 12 21	15 8 16	2700	19 6 1	0 0 54	0 0 54	0 0 54
2800	27 20 32	21 0 15	2800	13 1 20	6 5 38	6 5 38	6 5 38
2900	31 28 43	16 16 5	2900	6 20 32	12 10 21	12 10 21	12 10 21
3000	7 0 18	12 7 54	3000	0 15 54	18 16 4	18 16 4	18 16 4
3100	11 8 21	7 23 43	3100	21 16 17	24 20 46	24 20 46	24 20 46
3200	15 16 31	3 35 32	3200	15 11 34	1 1 11	1 1 11	1 1 11
3300	20 0 41	18 20 5	3300	9 6 50	10 1 3	10 1 3	10 1 3
3400	24 8 53	14 11 54	3400	3 2 9	16 5 46	16 5 46	16 5 46
3500	28 17 4	10 3 43	3500	24 2 12	21 10 28	21 10 28	21 10 28
3600	32 12 11	15 12 32	3600	17 21 49	18 15 11	18 15 11	18 15 11
3700	7 20 41	11 21 22	3700	11 17 7	7 14 46	7 14 46	7 14 46
3800	12 4 53	7 3 11	3800	5 12 25	11 19 28	11 19 28	11 19 28
3900	16 13 3	2 19 0	3900	26 12 50	20 6 11	20 6 11	20 6 11
4000	20 21 14	27 33 33	4000	20 8 7	16 4 56	16 4 56	16 4 56
4100	25 5 25	13 15 22	4100	14 3 25	5 4 11	5 4 11	5 4 11
4200	29 13 36	18 7 11	4200	7 22 42	11 9 14	11 9 14	11 9 14
4300	4 9 3	14 23 0	4300	1 18 0	17 13 56	17 13 56	17 13 56
4400	8 17 14	10 14 49	4400	12 18 25	23 18 19	23 18 19	23 18 19
4500	13 1 25	6 6 39	4500	16 13 43	2 18 15	2 18 15	2 18 15
4600	17 9 36	1 22 28	4600	10 9 0	8 21 28	8 21 28	8 21 28
4700	21 17 46	27 3 1	4700	4 4 18	15 3 40	15 3 40	15 3 40
4800	25 1 57	12 18 50	4800	25 4 41	21 8 24	21 8 24	21 8 24
4900	30 10 8	18 10 39	4900	18 23 58	0 7 58	0 7 58	0 7 58
5000	5 3 35	14 2 28	5000	12 19 16	6 22 41	6 22 41	6 22 41
5100	9 13 46	0 18 17	5100	6 14 33	12 17 24	12 17 24	12 17 24
5200	13 21 57	5 10 7	5200	0 9 48	18 21 6	18 21 6	18 21 6
5300	18 6 8	1 1 56	5300	21 10 11	25 2 49	25 2 49	25 2 49
5400	22 14 18	26 6 29	5400	15 5 14	4 2 24	4 2 24	4 2 24
5500	26 22 29	11 22 18	5500	9 0 46	10 7 7	10 7 7	10 7 7
5600	31 10 18	8 21 45	5600	2 20 4	16 11 49	16 11 49	16 11 49
5700	6 2 7	11 5 56	5700	23 20 19	22 16 33	22 16 33	22 16 33
5800	10 10 18	8 21 45	5800	17 15 47	1 16 9	1 16 9	1 16 9
5900	14 18 29	4 13 34	5900	11 11 4	7 20 51	7 20 51	7 20 51
6000	19 2 40	0 23 6000	6 6 22	14 1 14			
6100	23 10 50	25 9 57	6100	16 6 45	20 6 17	20 6 17	20 6 17
6200	27 19 11	21 1 46	6200	10 16 3	26 10 59	26 10 59	26 10 59
6300	2 14 28	16 17 37	6300	13 21 20	5 10 34	5 10 34	5 10 34
6400	6 22 39	12 19 24	6400	7 16 37	11 15 17	11 15 17	11 15 17
6500	10 5 50	8 1 12	6500	28 17 1	17 19 59	17 19 59	17 19 59
6600	15 15 1	3 17 6000	22 12 19	24 4 43			
6700	19 23 12	18 21 36	6700	16 7 36	3 0 17	3 0 17	3 0 17
6800	24 7 13	24 13 25	6800	10 2 54	9 5 4	9 5 4	9 5 4
6900	28 15 33	20 5 14	6900	3 21 11	15 9 43	15 9 43	15 9 43
7000	3 11 0	15 24 3	7000	24 22 37	22 14 27	22 14 27	22 14 27

ASTRONOMICVM

quibus in Ianuario perspectis, indicem X inducis, ideo, quia natiuitas habetur centenaria, necdum planè exacta. Post hac cum filio 24 Februarij diem, natalem scz Casaris signa, vnde cum eodem filio contra diem ordinem procedere eousq̄, donec vel 0 vel 3 occurrit, 0 autem offertur, quæ genituræ huius præueniens (licet inepitiori dicere nil erraueris) oppositionalis sit, quoniam maius, præcedentem oppositio ista, vocabitur. Per quam vbi filum natiuitatem præcedit oppositio ista, vocabitur. Quoniam is Bisextilis sit annus, non opus tamen fuerit diem demere, cum lux præuentionalis sit præcedentis oppositionis 24 Februarij non excedat, imò 14 dies, qui inuenitur, recipiendus pro eo.

Regi FERDINANDO natalem scimus annum 1503, velut antea, index X similiter, vt prius diem 0 horam 22 minutum 54 Ianuarij superiacet. Ostensorem modo Y super Ianuarij diem 15 vel 16 statuere, & tertius annus, regius scz, in limbo rotæ X exptel sus, idem cum filo notandus venit. Subtus vero filum proxima & cum 11 signata, in rotula videlicet Y, ducenda est. Post hoc filum, vbi 10 diei Martij, Natalicio regis, impostum, ab hincq̄ retro subinde quo ad 0 vel 2 obueniat, ductum fuerit, conuictio primam occurrat, filumq̄ subire, horis aliquot post 25 Februarij diem, videbitur. Coniunctioni huic oblata 11 astant, quæ præfens anni secundam esse eandem significant. Natiuitas aut hæc regia Astronomis conuictionalis, eo quod conuictio prima occurrat, nominabitur. Quo deinceps ordine in annis Christo prioribus, agendum sit, paulo infra habebitur.

ENVNCTIATVM VICESIMVM TERTIVM

Lunæ, Capitisq̄, vt dicitur, Draconis, seu Caudæ eiusdem, propositio, quouis & anno, & die, & mense, conuictio nem mediam inuenire, perq̄ illam futura sit, nec ne, aliqua luminarium obscuratio, eodem temporis spacio, citra difcultatem aut dubium, prælagire.

ODEM QVO DIES, QVIBVS Sol & Luna coniunguntur vel opposuntur, indagati modo, Lunam & Caput draconis coire, vt scies. Radice tantummodo alia ex presenti tabella excepta, indicem Z sum in loco deducto. Quæ res paradigmata clarior euadet. Annus 1500 Casari CAROLO natalis, radicem habet, dies 11, horas 23, m 14. Eadem radix in præcedenti figuræ lanuario perspecta cum indice Z, signetur. Quia vero annus est nondum plenus V quoq̄ index cum Z coniungatur, sic agenti rotæ satis commodè ordinata erunt. Iam ergo filum orbiculatim omnibus inducto, & conuictionibus & oppositionibus, quando si qua subincidit caudæ vel capitis Draconis linea, filo, pronuntiare futuram eclipsis in ea conuictione vel oppositione potes. Horam vero futuræ cognoscere datur nodum, donec certus sis, vtrum die conuictio illa oppositione noctu ne eueniat. Interdum enim eclipsis Lunæ nemini fieri potest, sicut neq̄ in nocte Sol deficiere conspiciatur. Satis igitur nunc esto cognouisti se die ne futura eclipsis an noctu sit. Vt 12 Maii 0 & D certatur caudam propæ, quo quidem die prælagire liceret eclipsis, nisi ex sequenti constaret oppositionem illam diurnam existere. Ite licet 27 mensis eiusdem & appareat, ea tamen cum sit nocturna nequaquam animaduertenda est, sic & conuictio 11 Iunii caudalis, quoniam Luna iam digesta longius est, non amplius sperabitur. Verum 6 Nouembris finem mediam & eclipsis Lunæ omnino futura est, quia nocturna oppositio & vera, 5 die contingit. Considera reliquas anni presentis oppositiones, 20 quoq̄ Nouembris prope caudam altera videtur, at, quoniam longius quid distet, neque illic eclipsis expectanda fuerit. Diuersa in Solis eclipsis habetur ratio, vbi licet non ex amissi conuictionum linea & caput, siue caudam conuenient, nihilominus tamen eclipsis fieri possibile est, & id ratione diuersitatis aspectus, vt terminus eclipticus 0 demonstrat. Rex FERDINANDVS eandem cum Casare radicem obtinet proinde X & Z ostensores iidem perdurant. V autem rotula pro anno 3 posita in limbo Z, & Y rota pro anno quoq̄ tertio in limbo X (quoniam rex 3 post sequimillimum natus dicitur) rectè locata, rotas omnes quatuor rectè dispositas. Instrumento itaq̄ sic ordinato, filum singulis conuictionibus & oppositionibus infer,

Exemplum Regis FERDINANDI

Exemplum CAROLI Imperatoris

Exemplum Regis FERDINANDI

infer, vbi si caput defectum certo p̄nisi noctu foret, & non interdiu conuenient differens a centenarij maiorem deinde centenarij signas. Annos quoque modum suum

ENVNCTIATVM VICESIMVM QVINTVM

Eclipsiumq̄ possibi do, dum intercedunt, nunc coarctat, gnosci queunt. Licet cum instrumento operationi sue vsu requiratur officium, vtutq̄ sibi oppositatur, quatuor prioris instrumenti, Sciendū quatuor prioris instrumenti, Vbi prius ordinata & presentis conuictionis vel oppositionis quere in lanuario die radicis habita, bet autem gradus colligi possunt, per inferiorem substituitur quatuor currens, plium possibilitas demq̄ denouo ostendit. Item rota illa vltima & Y signatur, eo alter cum X, aliter ne superiorem non Lunæ scz & Capitis ta hac pariter litere agit, quæ alia ducit, super quibus duæ illæ rotæ disposuimus instrumentis vel oppositio, quam scz, p̄ma, an fecerit, cum filum ducendo vel oppositio incidat, instrumento in rotula representant facit color exprimit filum ita extensum in limbo minutumq̄ denotat, sem, in quo conuictio cyfra enim tunc ostendit contra signorum ortum sic enim falli possit, eorum in quibus die mensilem illum requirit offendisti in suo autem moue, iuxta quod vult fiat Communis aut cipro anni ad 24 Eclipsio vel oppositio lum indicet primam filum notet 2 Martij reliquis agitur. In notat per illud indagat ras tamen & minuta tum oportet. In cognoscere cupias, vt Luna, siue vna, siue ri instrumento quo aut oppositioni con-